

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОПЕРАТИВНОГО КОНТРОЛІНГУ В ПІДПРИЄМСТВІ

*Дубровін В. В., Лабунська А. О., студенти
Науковий керівник: Догадайло Я. В., к. е. н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Сьогодні відбуваються зміни в системі виробництва та управління, що також має вплив на форми та методи контролю. Контролінг є принципово новим напрямом в управлінні підприємством, який дозволить здійснювати ефективний менеджмент. Тому все більшого значення набуває впровадження контролінгу в діяльність підприємств. Контролінг дозволяє забезпечити керівництво підприємства релевантною для прийняття ефективних управлінських рішень інформацією, шляхом створення інформаційного забезпечення для оптимального використання наявних ресурсів, об'єктивної всебічної оцінки сильних і слабких сторін підприємства та виявлення його можливостей і загроз. Не дивлячись на велику кількість наукових та практичних праць, присвячених впровадженню контролінгу в підприємстві, не досить дослідженими є питання стосовно методичного інструментарію впровадження оперативного контролінгу.

Під оперативним контролінгом розуміється підсистема управління підприємством, що координує виконання функцій інформаційного забезпечення, обліково-контрольної, аналітичної, планування та мотивації на комплексну реалізацію специфічних функцій: коментуючої та розвитку, які забезпечують управління процесом досягнення оперативних цілей підприємства і орієнтацію на майбутній розвиток шляхом безперервного системного удосконалення роботи підприємства, що є передумовою запобігання кризи та довгострокового існування на ринку. Основним призначенням впровадження контролінгу в підприємстві є забезпечення систематичного збору, аналізу та підготовки релевантної інформації для керівника. Це може бути досягнуто за допомогою формування та використання основного інструментарію оперативного контролінгу. Під інструментарієм оперативного контролінгу розуміється сукупність прийомів дослідження, якими користуються для прийняття оперативних управлінських рішень [1].

С.М. Петренко [1] розглядає склад інструментарію оперативного контролінгу у вигляді двох груп: прийоми щодо збору інформації для

управлінського персоналу та розрахунки, що орієнтовані на прийняття управлінських рішень. До першої групи він включає: бюджетування, моделювання та ціноутворення. До другої групи згідно з його підходом входять: формування основних підконтрольних показників; аналіз результатів за відхиленнями, CVR-аналіз та використання методу «Директ-кост». Нажаль в роботі не надано визначено сутність кожної складової. О.В. Рибак [2] розділяє інструменти оперативного контролінгу на два види: інструменти нефінансового призначення (методи аналізу, планування, прогнозування, система показників) та інструменти фінансового призначення (методи калькуляції маржі, точка беззбитковості та ін.). Автори поділяють думку С.М. Петренко щодо складу інструментарію оперативного контролінгу, оскільки саме такий склад більше відповідає сутності та призначенню оперативного контролінгу в підприємстві. Бюджетування необхідно розглядати як управлінську технологію що пов'язує діяльність підприємства з його стратегічними цілями, дає змогу аналізувати та прогнозувати виконання планів на підприємстві. В свою чергу, для впровадження бюджетування як управлінської технології необхідно щоб на підприємстві був організований управлінський облік, тому до складу інструментарію доцільно додати таку складову. Отже пропонується в якості інструментарію оперативного контролінгу розглядати:

- прийоми щодо збору інформації для управлінського персоналу: управлінський облік, бюджетування, моделювання та ціноутворення;
- розрахунки, що орієнтовані на прийняття управлінських рішень: формування основних підконтрольних показників; аналіз результатів за відхиленнями, CVR-аналіз та використання методу «Директ-кост».

Авторами було визначено сутність та призначено кожної складової, з точки зору забезпечення ними виконання основного призначення оперативного контролінгу в підприємстві (рисунок 1).

Таким чином, одержав подальший розвиток інструментарій оперативного контролінгу шляхом додавання до прийомів щодо збору інформації для управлінського персоналу двох складових: управлінський облік та використання бюджетування як управлінської технології. Все це забезпечить управління підприємством, спрямоване на успіх, що є передумовою без кризового існування.

Рисунок 1 – Удосконалений інструментарій оперативного контролінгу

Література.

1. Петренко С. Н. Контроллинг : учебное пособие / С. Н. Петренко. – К.: Ника- Центр, Эльга, 2004. – 341 с.
2. Рибак О.В. Формування механізму контролінгу в управлінні результативною діяльністю підприємства: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / О.В. Рибак. – Хмельницький, 2014. – 248 с.

ЕКОНОМІЧНА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Хамдауї А., студент

Науковий керівник: Догадайло Я. В., к. е. н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Перехід економіки України на ринкові відносини привів до істотних змін умов господарювання більшості підприємств країни. Виникає необхідність використання результативного підходу до управління підприємством для досягнення успіху в умовах ринку. Але, для того щоб досягти його реалізації потрібно визначитися з категорією, яка характеризує успіх підприємства в умовах ринку.

Проблемою реалізації результативного підходу до управління підприємства займалися багато вчених [1 - 6]. В якості категорії, що відображає успіх підприємства вони розглядали результативність. Під результативністю розуміється економічна категорія, що відбиває успіх підприємства, тобто являє сукупний результат функціонування системи і накопичений потенціал її подальшого розвитку з урахуванням чинників як внутрішнього так і зовнішнього середовища підприємства [1, 2]. Залежно від виду цілей, що досягаються, результативність може бути соціальною, економічною, науково – технічною, організаційною. Під економічною результативністю (ЕР) розуміється економічний результат функціонування підприємства, що характеризує правильність і рівень досягнення поставлених цілей шляхом виконання необхідних робіт з мінімально можливими витратами [1].

ЕР діяльності підприємства характеризується п'ятьма критеріями: прибутковість, продуктивність, економічність, дієвість, положення на ринку. Аналіз взаємозв'язку цих критеріїв свідчить, що